

Tiltaksstrategier 2020-2023 for bruk av midler til nærings- og miljøtiltak i skogbruket

Østre Toten
kommune

Innhold

Innledning	2
1. Bakgrunnen for arbeidet med tiltaksstrategier	2
2. Strategiprosessen	3
3. Målsettinger og prioriteringer	3
4. Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)	3
4.1 Tilskudd til skogkultur	4
4.2 Tilskudd til skogbilsveger	4
4.3 Tilskudd til miljøtiltak i skogbruket	5
5. Saksbehandling av søknader	5
5.1 Søknadsfrister	5
5.2 Søknaden	5
6. Tilskuddssatser	5
7. Arbeidsfrist	6
8. Vilkår	6

Innledning

Spesielt for vårt område er allmenningene og den ressurs disse utgjør viktig både for de bruksberettigede, men også for allmennheten som sådan i forbindelse med jakt, fiske, friluftsliv og rekreasjon. Allmenningene på Østre Toten har den største andelen skog og utgjør ca. 205.000 daa, som største «privat eier» har Mathiesen Eidsvold Værk ANS ca. 29.000 daa skog i Østre Toten. NMSK-midler er et viktig bidrag for at allmenningene og de private skal opprettholde en høy aktivitet på skogkultur-sektoren og bidra til økt virkesproduksjon og CO₂-binding. Dette er spesielt viktig for allmenningene fordi skogfond med skattefordel ikke er en ordning allmenningene kan benytte seg av slik skattereglene er i dag.

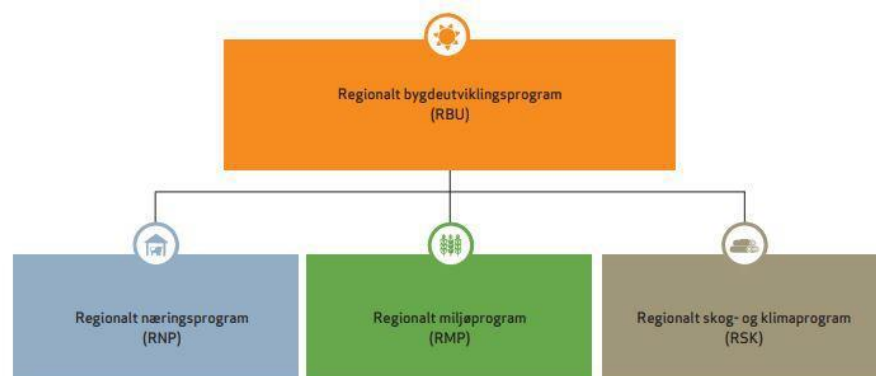
Allmenningene har vært, og er, en viktig ressurs for det tradisjonelle landbruket gjennom utmarksbeite og sætring, og for allmennheten som utfartsområde. Det er også mange som ikke er fastboende i kommunen, som benytter seg av mulighetene i allmenningene. Dette vises blant annet ved at det er mange utenbygdsfolk som har festet hytter her. Noe som det må tilrettelegges for og tas hensyn til i driften av skogområdene allmenningene har.

For skogbruket er den største utfordringen å få en rask og god etablering av ny foryngelse etter hogst. Særlig på de beste bonitetene er det viktig å redusere konkurrerende vegetasjon og skader fra snutebiller. Videre vil en god oppfølging med ungskogpleie sikre god kvalitet, optimalisere skogproduksjonen og karbonlagring i trevirke.

1. Bakgrunnen for arbeidet med tiltaksstrategier

I 2005 ble det utarbeidet kommunale strategiplaner for bruk av spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) og nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK). Dette ble gjort etter at Landbruksdepartementet hadde satt fokus på alle de ordningene som skulle bidra til å gjøre landbruket mer miljøvennlig. Blant annet ble det presisert at den enkelte kommune vet best hvilke utfordringer man står ovenfor, og at bevilgningsmyndigheten bør så langt ned i forvaltningsnivåene som mulig.

Fra 01.01.2004 ble forvaltningen av de økonomiske virkemidlene knyttet til forskriftene for SMIL- og NMSK-midler delegert til kommunen. I årene frem til 2012 ble det laget felles retningslinjer for SMIL- og NMSK-midler i Østre Toten kommune. Etter denne tid har ikke retningslinjene for NMSK-midler rullert, mens SMIL-midlene har rullert. Dette er den tredje perioden med tiltaksstrategier for SMIL og NMSK. Tidligere har det blitt utarbeidet strategiplaner for periodene 2010–2013 og 2014–2017. Høsten 2017 fikk Fylkesmannen i Hedmark og Fylkesmannen i Oppland i oppdrag å utarbeide et felles regionalt bygdeutviklingsprogram for perioden 2019–2022. Regionalt bygdeutviklingsprogram består av et overbyggende program med separate delprogrammer (se figur under).

Både RMP og RSK vil være del av rammeverket når de kommunale tiltaksstrategiene for SMIL og NMSK skal utarbeides. De miljøutfordringene som er prioritert i RMP (kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturminner, plantevern og utslipp til vann og luft) gjenspeiles i tiltaksstrategiene i SMIL. Fram til årsskiftet 2019/20 har tilskudd til bygging av skogsbilveger vært en del av RSK. Fra 1. januar 2020 flyttes vedtaksmyndigheten knyttet til denne ordningen til kommunene. Tiltaksstrategiene skal sees i sammenheng med kommunenes samlede miljøinnsats på landbruksområdet. Kommunale planer og kartlagte naturverdier i kommunen, samt de prioriteringer og føringer som ligger i nasjonale og regionale miljøprogram er et viktig grunnlag. I tillegg til kommunale planer, vil strategiarbeidet også se hen til strategien for skog- og tresektoren i Innlandet 2013–2016, selv om denne er utløpt. I tillegg vil det også være momenter å basere strategiarbeidet på i bioøkonomistrategien for Innlandet 2017–2024.

2. Strategiprosessen

Det har vært et viktig utgangspunkt for prosessen med en god forankring i næringa lokalt. I tillegg ser kommunen nytten med en politisk forståelse, kanskje spesielt da strategiprosessen gjennomføres rett i etterkant av et kommunevalg. Tiltaksstrategiene for SMIL og NMSK vil da være et naturlig introduserende ledd for den politiske oppmerksomhet omkring landbruksmessige temaer lokalt.

Det ble gjennomført et møte med kontaktutvalget i skogbruket den 14. november 2019. På møtet ble tiltaksstrategien nevnt og det ble enighet om at denne skulle tas opp igjen når et utkast fra regionen rundt Mjøsa var klart. Det ble sendt ut et utkast til tiltaksstrategier som de deltakende organisasjonene kom med innspill til. På bakgrunn av disse innspillene og på oppfordring fra Fylkesmannen Innlandet utarbeidet skogansvarlig for Vestre Toten kommune og Østre Toten kommune lik tiltaksstrategi, denne ble så sendt på ny høring. Når tiltaksstrategien ble ferdig fikk politikerne den som referatsak, og ble lagt ut på kommunens hjemmeside.

3. Målsettinger og prioriteringer

Tiltak som bidrar til måloppnåelsen i forhold til det som er intensjonen med NMSK-midlene, og som er i tråd med vilkårene i forskriften, vil kunne støttes med midler. Dette kan innebære at tiltak som ikke er nevnt her, men som er relevante vil kunne gis tilskudd.

Det vil kunne være ulike måter å prioritere mellom de omsøkte tiltakene. Dette kan gjøres både ved å innvilge visse typer tiltak framfor andre, men også ved å justere tilskuddsandelen høyere for spesielt ønskede tiltak.

4. Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)

Formålet med Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket er at det ut i fra lokale prioriteringer og tilpasninger blir stimulert til økt verdiskapning i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivarettatt og videreutviklet.

NMSK-forskriften inneholder flere ordninger, og av disse har kommunen vedtaksmyndighet på tilskudd til skogsvegbygging og drift med taubane og hest, tilskudd til skogkultur og miljøtiltak. Det kan settes vilkår for utbetaling av tilskudd til det enkelte tiltak. Vilråene må være i samsvar med tiltakenes formål. Tilskudd kan bare gis der det er foretatt registreringer av miljøkvaliteter i området. I områder der det ikke er foretatt ordinære miljøregisteringer, skal det stilles krav om gjennomføring av de fører-var-tiltak som er nedfelt i PEFC-skogstandard.

Kommunen står fritt til å gjøre egne prioriteringer innenfor rammene av nasjonalt fastsatt forskrift.

I perioden 2020-2023 vil følgende hovedsatsinger for bruk av NMSK-midlene være å:

- øke skogkulturaktiviteten
- øke CO₂ binding i skog gjennom økt skogproduksjon
- sørge for at skogsbilveinettet holder nødvendig standard for best mulig utnyttelse av skogressursene
- ivareta miljø og kulturverdier i skog

For å oppnå disse målsettingene vil tiltak innen skogkultur og skogsbilveger bli prioritert.

4.1 Tilskudd til skogkultur

Prioriterte tiltak i perioden er tilskudd til skogkultur, miljøtiltak i skog, samt tilskudd til nærings- og miljøtiltak og tilskudd til veibygging.

1. ungskogpleie,
2. markberedning,
3. bekke-/ grøfterensk og nygrøfting på fastmark,
4. kvisting.

I tillegg til NMSK-midlene gis det tilskudd til tettere planting, skoggjødsling og tilskudd til miljøtiltak i skog gjennom nasjonale ordninger. Disse klima- og miljøordningene støtter direkte opp om hovedsatsingen i vår kommune. Regelverket knyttet til disse ordningene finnes ved å følge linkene under:

[Tilskudd til tettere planting](#)

[Tilskudd til gjødsling i skog](#)

[Tilskudd til miljøtiltak i skog](#)

4.2 Tilskudd til skogbilsveger

Infrastruktur, og spesielt skogbilsveger, har vært satsingsområde i flere år. Et prosjekt i 2012 registrerte tilstanden på skogsbilvegene i Toten - Gjøvikregionen. En rapport fra prosjektet ble laget der tilstanden og behovet for investeringer ble framstilt. Denne rapporten viser for Østre Toten at rundt 1 % av skogsbilvegene holder god standard, 69 % har behov for lettere vedlikehold, mens 29 % har betydelig behov for vedlikehold eller bør bygges om. Å løfte standarden på hele vegnettet opp til Landbruks- og matdepartementets vegnormaler over en 20-årsperiode, og samtidig utføre nødvendig vedlikehold, forutsetter betydelige årlige investeringer.

I vår kommuner er det ca. 240 km med skogsbilveg og det vil fremover være viktig å opprettholde en nødvendig standard for å utnytte skogressursene på en best mulig måte.

Følgende skogsvegtiltak vil bli prioritert i perioden 2020–2023:

1. Ombygging av hovedveger (*) til vegklasse 2 eller 3.
2. Ombygging av bruer ved eventuelle flaskehalsar.
3. Velteplasser/avkjøringer langs offentlig veg. Slike tiltak skal skje i samarbeid med vegmyndigheten.
4. Punktutbedringer for å tilpasse vegene til lange og tunge vogntog.
5. Ombygging og nybygging av bil-veger som ikke kommer inn under pkt. 1
6. Velteplasser, snuplasser og avkjøringer langs eksisterende skogsbilveger.

(*) Med hovedveger menes veger som har et stort dekningsområde. Det kan være en hovedveg alene eller en hovedveg som fanger opp flere sideveger.

Fellestiltak vil alltid prioriteres. Det legges også til grunn prioriteringskriterier som; vegens lengde, kvantum i hogstklasse IV og V og antall interessenter i vegen. For veger som blir brukt som adkomst av flere eiendommer kreves at det er et operativt veglag med vedtekter og regelmessige årsmøter for å få tilskudd.

Traktorveger gis ikke tilskudd og dermed prioriteres ikke disse. Taubane og drift med hest kan prioriteres der dette er eneste fornuftige og praktiske alternativ.

4.3 Tilskudd til miljøtiltak i skogbruket

Det vil bli prioritert følgende miljøtilskudd i Østre Toten kommune:

1. Tilskudd til bevaring av nøkkelbiotoper registrert som MiS figurer i skogbruket (nyregistrerte MiS figurer med skjøtselskode «urørt», vil bli prioritert først)
2. Tilskudd til bevaring av hønsenhauklokalitet
3. Tilskudd til bevaring av tiurleik

Det kan også søkes på andre tiltak som faller inn under ordningen jf. §6 i forskriften.

Mer om ordningen [her](#)

5. Saksbehandling av søknader

5.1 Søknadsfrister

- Skogkulturtiltak har en løpende søknadsfrist fram til 1. desember.
- Skogsvegtiltak har en søknadsfrist den 15. oktober året før, deretter løpende dersom midler ikke er oppbrukt.
- Frist for å søke miljøtilskudd for miljøverdier i skog, 15. oktober.

5.2 Søknaden

Søknad om tilskudd skogkultur og eventuelt bruk av skogfond til egenandel, **skal** underskrives og sendes kommunen snarest mulig etter at arbeidet er utført. Ved eget arbeid eller leid hjelp av andre enn skogeierandelslag skal skjema LDIR-909 «[Utbetaling fra skogfond og søknad om tilskudd til skogkultur](#)» fra landbruksdirektoratet benyttes.

Søknad kan sendes inn elektronisk via skogfondssystemet med innlogging via ID-porten i Altinn. All nødvendig dokumentasjon på utført tiltak skal følge med.

Egne søknadsskjemaer ved «[søknad om bygging av landbruksveg](#)» LDIR-902, «[Søknad om tilskudd til vegbygging](#)» LDIR-903 og «[regnskapssammendrag for skogsveganlegg](#)» LDIR-904.

Skjemaene er tilgjengelig på landbruksdirektoratets [hjemmeside](#).

6. Tilskuddssatser

Det kan gis et tilskudd på inntil 35 % til ungsogpleie, markberedning, grøfte-/bekkerensk og kunstig kvisting.

Maks tilskudd pr. tiltak inntil 1. desember;

- Ungskogpleie og markberedning pr. eiendom settes til kr 75.000,-
- Grøfte- bekkerensk, suppleringsgrøfting og nygrøfting pr. eiendom settes til kr 40.000,-
- Kunstig kvisting pr. eiendom settes til kr 30.000,-
- Miljøtilskudd inntill kr 75.000,-, men kan vurderes i hvert enkelt tilfelle ut fra tilgjengelige midler.

Maksimalt kostnader pr. daa/lm på enkelte tiltak;

- Ungskogpleie kr 600,- pr. daa
- Markberedning kr 500,- pr. daa
- Grøfte- bekkerensk, suppleringsgrøfting og nygrøfting kr 35,- pr. lm
- Kunstig kvisting kr 500,- pr. daa

Er det igjen midler etter 1. desember fordeles dette på de skogeiere som har tilskudd til gode, de med store tiltak prioriteres. Dersom det kommer inn flere søknader på mer midler enn kommunen har midler til, vil det bli gjort en prioritering av søknader etter søknadsfristens utløp.

For skogsvegtiltak kan det gis et tilskudd på inntil 50 % for bruer og inntil 35 % for veg. Minimum anleggskostnad er kr 40.000,-.

Det er ønskelig for kommunen å være forutsigbar og at tilskuddsnivået fungerer dels som motivasjon, og dels som beslutningsgrunnlag for den enkelte søker.

7. Arbeidsfrist

Skogkultur – ikke aktuelt.

Skogsveg – arbeidsfrist settes normalt til tre år for nybygging (og to år for opprusting) med mulighet for forlengelse med inntil to år avhengig av omfanget av tiltaket.

8. Vilkår

- Tiltaket skal være skogfaglig og miljømessig forsvarlig utført og følge PEFC-skogstandard og bærekraftforskriften.
- Skogeieren har plikt til å oppgi relevante opplysninger om tiltaket, vise tiltaket og akseptere de kontrolltiltak som kommunen bestemmer.
- Tiltaket må være samfunnsøkonomisk lønnsomt.
- Om det under etterkontroll viser seg at tiltaket ikke er i tråd med gitte vilkår eller arealet blir omdisponert til annet formål enn skogproduksjon innen 5 år, kan tilskuddet kreves tilbakebetalt, helt eller delvis jf. § 13 i forskriften.
- For skogsveger gjelder også vilkår om at tiltaket skal gjennomføres i samsvar med «Normaler for landbruksveger med byggebeskrivelse» fastsatt av landbruksdepartementet.
- Vegen skal vedlikeholdes i den standard og vegklasse den er bygd i 25 år.
- Tiltaket skal slutføres i samsvar med byggeplan som er godkjent av kommunen før anleggsvirksomheten starter.
- Dersom det under arbeid oppdages automatisk fredede kulturminner, skal arbeidet straks stanses og kulturminneavdelingen hos fylkeskommunen varsles.